

13
14
Пунц

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 52-ОТО
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за национална служба охрана с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията, приложена към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

2026 г.

Гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

Асен Василев ;
Николай Димков ;
Гою Стоев
Бойко Рашков ;
Богдан Богданов ;
Ташена Сунтарова ;
Йордан Терзийски ;
Морис Тихомирев
Мел Мирайлов ;
Радослав Ридарски
Айлин Пехливанова

Венеслав Венезиов

Убайно Уомев

Миро слав Тбанев

Борича Петков

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ОХРАНА

(Обн. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.103 от 13 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019г., изм. ДВ. бр.99 от 17 Декември 2019г., изм. ДВ. бр.69 от 4 Август 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 8 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 20 Август 2024г., изм. ДВ. бр.87 от 17 Октомври 2025г.)

§ 1. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 2 и т. 4 се отменят.
2. Създава се нова алинея 2 със следното съдържание:
„ (2) При конкретна застрашеност на лицето в мирно време по предложение на комисията по чл. 23 и след решение на Народното събрание, взето на закрито заседание, се осигурява охрана на:
 1. народни представители;
 2. други лица, свързани с националната сигурност, посегателството спрямо които би подронило, отслабило или създадо затруднения на властта в Републиката.“
3. Алинея 2 става алинея 3 и в нея думите „по ал. 1, т. 1 и 2“ се заменят с „по ал. 1 т. 1 и ал. 2 т.1“
4. Останалите алинеи се преномерират съответно.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В 14 – дневен срок от влизането в сила на този закон Народното събрание взема решение по заварените решения на комисията по чл. 23, относно лицата по отменените чл. 22, ал. 1, т. 2 и т. 4.

§ 3. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Василев

Николай Деев

Гюрг Гюев

Борис Рашков

Богдан Богданов

Татяна Суганева

Йордан Терзиев

Марин Бихомир

Мво Мухайтов

Радослав Рибарски

Айлин Пехливанова

Венеслав Велезов

Ивайло Ушев

Мирослав Шванов

Борис Петков

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за Националната служба за охрана

Националната служба за охрана следва да изпълнява функциите си при ясно очертани законови предпоставки, в съответствие с конституционното ѝ предназначение, принципите на правовата държава, отчетността при разходването на публични средства и необходимостта от гарантиране на сигурността на държавното управление.

Действащата уредба създава възможност охрана от НСО да бъде предоставяна на широк кръг лица извън лицата, които заемат най-висши държавни длъжности. Практиката показва, че подобна уредба поражда риск от разширително тълкуване, непрозрачност и възприемане на охраната от НСО като форма на привилегия, а не като строго необходима мярка за защита при реална и конкретна застрашеност. Това отклонява ресурса на службата от основната ѝ функция и създава предпоставки за обществено недоверие към начина, по който се определя кръгът на охраняваните лица.

С настоящия законопроект се предлага отмяна на основанията за предоставяне на охрана на народни представители и други лица по досегашния ред, като същевременно се предвижда балансиран механизъм, който не изключва възможността за охрана при действителна необходимост. Законопроектът изхожда от разбирането, че не самият публичен статус или политическото влияние на дадено лице следва да бъде достатъчно основание за охрана от НСО, а наличието на конкретна застрашеност, преценена по установен ред и подложена на допълнителен институционален контрол.

Предлага се при конкретна застрашеност в мирно време охрана да може да бъде осигурявана на народни представители и на други лица, свързани с националната сигурност, когато посегателството спрямо тях би подронило, отслабило или създавало затруднения на властта в Републиката. По този начин законопроектът запазва необходимата възможност държавата да реагира в изключителни случаи, когато заплахата спрямо определено лице има значение не само за неговата лична сигурност, но и за стабилността, нормалното функциониране и авторитета на държавната власт.

Въвеждането на изискване охраната да се възлага след решение на Народното събрание, взето на закрито заседание, има за цел да осигури по-високо равнище на демократична легитимност и парламентарен контрол върху използването на ресурса на НСО. Закритият характер на заседанието е необходим с оглед защитата на чувствителна информация, свързана с оценката на заплахата, източниците на информация, конкретните рискове и мерките за

сигурност. Същевременно участието на Народното събрание като орган, който взема крайното решение, ограничава възможността охраната да бъде предоставяна единствено по административна преценка, без достатъчна публично-институционална отговорност.

Предложеният модел съчетава два основни принципа. От една страна, се ограничава автоматизмът и прекомерното разширяване на кръга лица, ползващи охрана от НСО. От друга страна, се гарантира, че при реална, конкретна и обоснована застрашеност държавата няма да бъде лишена от възможността да осигури необходимата защита. Така се избягва както неоправданото използване на НСО като привилегия, така и рискът от създаване на празнота в защитата на лица, спрямо които посегателство би имало отражение върху националната сигурност или функционирането на държавната власт.

Предложението е особено важно по отношение на народните представители. Те не заемат изпълнителни държавни длъжности и не следва по силата на самия си мандат да бъдат поставяни в режим на охрана от НСО. В отделни случаи обаче е възможно конкретен народен представител да бъде обект на заплахата именно поради своята парламентарна дейност, участие в чувствителни законодателни процеси, работа по въпроси от значение за националната сигурност или заемана публична позиция. В тези случаи защитата на лицето може да има значение за свободното упражняване на представителния мандат и за нормалното функциониране на Народното събрание като конституционен орган.

По отношение на другите лица, свързани с националната сигурност, законопроектът също въвежда по-строг и ограничителен подход. Не всяко обществено влияние, публичност или институционална свързаност следва да бъде основание за охрана. Такава мярка следва да бъде допустима само когато посегателството спрямо конкретното лице би имало потенциал да засегне държавността, устойчивостта на институциите, защитата на класифицирана или стратегически значима информация, международните ангажименти на Република България или други съществени елементи на националната сигурност.

С предвидения преходен ред се цели заварените решения на комисията по чл. 23 да бъдат приведени в съответствие с новите изисквания в кратък срок. Това е необходимо, за да се избегне продължаването на охрана, предоставена по отменени основания, без изрична преценка по новия, по-строг ред. В същото време преходната уредба позволява да не се прекъсва необосновано охраната в случаите, в които действително е налице конкретна застрашеност и са изпълнени новите законови предпоставки.

Законопроектът не създава нови административни тежести за гражданите и бизнеса. Не се предвижда създаване на нови органи или структури.

Очакваният ефект е по-рационално, целесъобразно и контролирано използване на наличния ресурс на НСО, както и повишаване на прозрачността и отчетността при вземането на решения за охрана. Предложените изменения могат да доведат до оптимизиране на разходите, доколкото ограничават възможността за продължително предоставяне на охрана без достатъчно конкретна и актуална обосновка.

В заключение, предлаганите изменения целят да възстановят баланса между необходимостта държавата да защитава лица, чието застрашаване може да има значение за националната сигурност и функционирането на властта, и обществения интерес НСО да не бъде използвана като привилегия за политически или публично влиятелни лица. Чрез въвеждането на изискване за конкретна застрашеност, предложение на комисията по чл. 23 и решение на Народното събрание на закрито заседание се създава по-ясен, по-отговорен и по-легитимен ред за предоставяне на охрана в изключителни случаи.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Василев
Николай Димитров
Горю Голуб
Бойко Рашиков
Богдан Богданов
Татяна Сиданова
Мардан Ерзишки
Мария Тихомирова
Михаил Михайлов
Радослав Рибарски
Айлин Пехливанова
Велеслав Велеслав
Иванчо Шопев

Мероприятий
Боромча Петров

**ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ЗАКОНА ЗА НАЦИОНАЛНАТА СЛУЖБА ЗА ОХРАНА**

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	<p>Основанията за законодателната инициатива произтичат от необходимостта Националната служба за охрана да бъде фокусирана върху основното си предназначение – охрана на ограничен кръг лица, заемащи висши държавни длъжности, както и върху случаите, в които съществува конкретна и обоснована застрашеност, имаща значение за националната сигурност или за нормалното функциониране на държавната власт. Действащата уредба създава възможност охрана от НСО да бъде предоставяна на широк кръг лица извън лицата, които заемат висши държавни длъжности. Това поражда риск от разширително прилагане на закона, недостатъчна предвидимост и обществено възприемане на охраната като форма на привилегия, а не като мярка, обусловена от реална необходимост. Със законопроекта се предлага отмяна на основанията за предоставяне на охрана по досегашния ред на народни представители и други лица, като същевременно се въвежда ограничен и контролиран механизъм за предоставяне на охрана при конкретна застрашеност. В тези случаи охраната ще може да се осигурява по предложение на комисията по чл. 23 и след решение на Народното събрание, взето на закрито заседание. Законопроектът отчита, че в отделни изключителни случаи посегателство срещу народен представител или срещу друго лице, свързано с националната сигурност, може да има отражение не само върху личната му сигурност, но и върху стабилността, авторитета и нормалното функциониране на държавната власт. Поради това не се въвежда абсолютна забрана за предоставяне на охрана, а се създава по-строг ред, основан на конкретна застрашеност, институционална преценка и парламентарен контрол.</p>

Елементи на оценката	Аргументация
Заинтересовани групи	<p>Заинтересовани лица са лицата, ползващи или потенциално ползващи охрана от НСО, включително народни представители и други лица, свързани с националната сигурност, по отношение на които може да възникне конкретна застрашеност. Заинтересовани са също Народното събрание като орган, който ще взема решение в предвидените от закона случаи; комисията по чл. 23, която извършва преценка и прави предложение; Националната служба за охрана; Министерството на вътрешните работи и неговите структури, доколкото част от охранителните функции по отношение на застрашени лица може да се осъществяват по реда на Закона за Министерството на вътрешните работи. Заинтересована група са и всички граждани, доколкото законопроектът засяга обществения интерес от законосъобразно, прозрачно, отчетно и целесъобразно използване на публичния ресурс, предназначен за охрана и сигурност.</p>
Анализ на разходи и ползи	<p>Предлаганите изменения не изискват съществени допълнителни бюджетни разходи. Очаква се оптимизиране и по-ефективно използване на публичния ресурс чрез ограничаване на възможността за автоматично или разширително предоставяне на охрана от НСО на лица извън кръга на заемащите висши държавни длъжности. В същото време законопроектът запазва възможността за осигуряване на охрана от НСО в изключителни случаи, когато е налице конкретна застрашеност и когато по предложение на комисията по чл. 23 Народното събрание приеме, че са изпълнени законовите предпоставки. Поради това евентуалните разходи за охрана ще бъдат обвързани с конкретна, мотивирана и институционално потвърдена необходимост. Ползите от законопроекта се изразяват в по-ефективно и целесъобразно използване на публичния ресурс, по-висока институционална отговорност, засилен контрол върху решенията за охрана, по-ясна разграниченост между функциите на НСО и МВР и ограничаване на възможностите за злоупотреби с охрана като форма на привилегия. Допълнителна полза е повишаването на общественото доверие в реда, по който се предоставя охрана от НСО, тъй като решението за</p>

Елементи на оценката	Аргументация
	охрана на лица извън основния кръг на висшите държавни длъжности ще бъде подчинено на по-висок стандарт на обоснованост и контрол.
Административна тежест и структурни промени	Законопроектът не създава административни тежести за гражданите, работодателите или стопанските субекти. Не се предвижда създаване на нови административни органи, звена или структури. Предвиденото участие на Народното събрание при вземане на решение за охрана в изключителни случаи представлява вътрешноинституционален контролен механизъм и не поражда административна тежест за гражданите и бизнеса. Законопроектът използва съществуващите институционални механизми – комисията по чл. 23, Националната служба за охрана, Народното събрание и, когато е приложимо, структурите на Министерството на вътрешните работи.
Въздействие върху нормативната база	Предлаганите изменения изискват привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие със закона, доколкото е необходимо за ясно разграничаване на охранителните функции между Националната служба за охрана и Министерството на вътрешните работи. Прилагането на новия ред за предоставяне на охрана след решение на Народното събрание, взето на закрито заседание, следва да бъде съобразено с правилата за работа на Народното събрание, включително с изискванията за защита на чувствителна и класифицирана информация, когато такава се съдържа в материалите, свързани с оценката на конкретната застрашеност. Не се предвиждат промени в нормативната уредба на Европейския съюз, нито възниква необходимост от транспониране на актове на правото на Европейския съюз.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и не създава предпоставки за неравно третиране на българските граждани, живеещи в страната или извън нея. Различното третиране на отделни лица по отношение на възможността за осигуряване на охрана от

Елементи на оценката	Аргументация
	НСО е допустимо единствено при наличие на обективни законови предпоставки – конкретна застрашеност, предложение на компетентната комисия и решение на Народното събрание. Законопроектът цели охраната да не се предоставя въз основа на политическо влияние, публичност, обществен статус или неформално влияние, а само при наличие на реална необходимост, свързана с националната сигурност или функционирането на държавната власт.
Очаквани резултати	Очакваните резултати от приемането на законопроекта са ограничаване на кръга лица, които могат да ползват охрана от НСО по общ ред; въвеждане на по-ясен и по-строг механизъм за предоставяне на охрана в изключителни случаи; засилване на парламентарния контрол върху решенията за охрана; по-ефективно използване на публичния ресурс; и намаляване на риска охраната от НСО да бъде използвана или възприемана като привилегия. Същевременно се гарантира, че при наличие на конкретна застрашеност държавата ще разполага с правен механизъм за осигуряване на необходимата защита на лица, спрямо които посегателство би могло да засегне националната сигурност, стабилността на институциите или нормалното функциониране на държавната власт.

ВНОСИТЕЛИ

Александър Василев

Николай Деев

Горю Год

Бойко Рашиков

Богдан Богданов

Татяна Вуцанова

Йордан Терзийски

Марин Тихомирски

Алексей Михайлович

Радомир Радичевич

Антон Нехмецкий

Венедикт Венедиктов

Иван Шомов

~~Иван Шомов~~

Игорь Шварц

Борис Петров